

Є. І. Масленніков

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри
економіки та управління

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Система оподаткування відіграє провідну роль у формуванні державних доходів, відчутно впливає на доходи юридичних та фізичних осіб та повинна чітко визначати всю сукупність податків, зборів (обов'язкових платежів), їх форму та структуру, методи побудови і стягнення, постійно здійснювати фінансовий контроль за виконанням податкових зобов'язань. Податкова система повинна включати в себе такі податки та обов'язкові платежі, які б забезпечували стабільну фінансову базу держави [1].

Податкова політика є важливою складовою державної фінансової політики. Податкова політика може здійснюватися на загальнодержавному та місцевому рівнях. Крім того, податкова політика проводиться і на рівні підприємств та їх об'єднань.

Державна податкова політика — це діяльність органів державної влади з формування та удосконалення податкової системи.

В Україні податкова політика в останні роки була спрямована на удосконалення податкової системи. Результатом стало формування податкової системи, подібної до системи оподаткування розвинених країн. До позитивних наслідків проведення такої політики можна зарахувати: прийняття Податкового кодексу та поступове зниження ставок податків та зборів, при цьому кількість податків достатньо велика.

Проте податкова система України має досить значні недоліки, які негативно впливають на економічний і соціальний розвиток держави. Це, наприклад, такі: податкова система недостатньо спрямована на стимулювання економічного зростання, проведення структурної перебудови економіки, модернізації підприємств та впровадження інновацій; досить високим є податкове навантаження на фонд оплати праці, що стало одним із факторів посилення тінізації економіки та ухилення від оподаткування; недостатньо виваженими є механізми стягування та відшкодування податку на додану вартість, що є основою стримування економічного зростання та зловживань з одержанням бюджетного відшкодування; нерівномірний розподіл податкового навантаження на платників різних галузей; спрощена система оподаткування малого бізнесу є недосконалою, оскільки вона сприяє уникненню від оподаткування та використанню нераціональних систем мінімізації податкових зобов'язань.

Метою реформування податкової системи України є досягнення такого її стану, який найбільш повною мірою відповідає забезпеченню поступального розвитку економіки та вирішенню соціальних проблем. При цьому до уваги береться як досвід розвинутих країн у формуванні системи оподаткування, так і особливості стану економічного, соціального і культурного розвитку України.

Проведення податкової реформи повинно бути спрямоване на підвищення інвестиційної активності в Україні, продовження структурної перебудови господарського комплексу, стимулювання інноваційного розвитку, зміцнення конкурентоспроможності вітчизняного бізнесу, сприяння розвитку підприємницької

діяльності, сприяння прискореному розвитку регіонів. Важливою залишається задача забезпечення фінансування соціальних програм та соціального захисту громадян.

До основних напрямів проведення реформування податкової системи України належать: оптимізація фіскальної функції оподаткування; підвищення регулювальної функції оподаткування; проведення реформування системи платежів до соціальних фондів; формування системи оподаткування відповідно до вимог СОТ та забезпечення її адекватності умовам ЄС.

Оптимізації фіскальної функції оподаткування передбачено досягнути шляхом вживання таких заходів, як: спрощення податкової системи та податкової звітності; зниження податкового навантаження на платників податків; збільшення частки непрямого оподаткування та зменшення ролі прямих податків; зниження оподаткування операцій з використання факторів виробництва, зокрема, зменшення частки податку на прибуток підприємств у системі оподаткування; удосконалення податкового адміністрування у напрямі використання більш прозорих важелів та встановлення більш чітких правил регулювання взаємовідносин державних органів управління і платників.

В сучасних умовах у державі ефективному впровадженню механізму реформування податкової системи сприятиме:

- реформування бюджетної системи з урахуванням вимог міжнародних організацій, забезпечення відповідності бюджетних доходів і видатків інтересам органів місцевого самоврядування та населення;
- досягнення стабільності податкової системи — стабільність податків означає відносну незмінність протягом певної кількості років основних принципів оподаткування, складу податкової системи, а також основних пільг і санкцій;
- забезпечення макроекономічної, соціальної і політичної стабільності в суспільстві;
- забезпечення зрозумілості механізму обчислення і стягнення податків для платників, спрямованості на цілі і завдання уніфікації податкового законодавства у конкретних умовах соціально-економічного розвитку держави;
- наявність, крім фіскальних, достатніх нефіскальних умов активізації інвестиційних процесів, зокрема надійного захисту

конкуренції і контрактів, а також прав власності, реально забезпечених незалежною судовою і виконавчою гілками влади;

- узгодження податково-бюджетної і грошово-кредитної політики;
- забезпечення прозорості економічних відносин;
- створення належних нефіскальних умов для активізації підприємницької діяльності;
- зниження рівня корупції;
- ефективне використання коштів державного бюджету, одержаних у результаті сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), раціоналізації структури державних видатків з метою збільшення обсягу державних інвестицій у людський капітал.

Література

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. — Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua/> — Назва з екрана.